

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Saugomos teritorijos	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Agnė Jasinavičiūtė	Chemijos ir geomokslų fakultetas, Geomokslų institutas M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101 Vilnius
Kitas (-i): -	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji studijų pakopa	Privalomas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Mišri	VII semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	64	69

Dalyko (modulio) tikslas		
<p>Saugomų teritorijų kurso tikslas – supažindinti su aplinkosaugos, gamtosaugos ir saugomų teritorijų sąvokomis, taip pat Lietuvos saugomų teritorijų sistema, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų svarba, išugdyti kritinio, sisteminio ir kompleksinio mąstymo įgūdžius analizuojant teritorijų planavimo dokumentus, ieškant sprendimų kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos ir darnios plėtros srityse.</p>		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- suvoks aplinkosaugos, gamtosaugos ir saugomų teritorijų sąvokas.	Probleminis dėstymas, vaizdinės ir garsinės medžiagos demonstravimas, grupės diskusija, informacijos paieška, pranešimo rengimas, mokslinių straipsnių analizė, pristatymas seminare.	Pranešimas seminare, rašto darbas, dalyvavimas diskusijoje seminarų metu, lauko seminarai, egzaminas.
- gebės įvardinti Lietuvos saugomų teritorijų sistemos sandarą, taip pat pagrindinius teisės aktus reglamentuojančius veiklą saugomose teritorijose		
- suvoks saugomų teritorijų steigimo, planavimo ir valdymo procesus	Informacijos rinkimas ir temos pristatymas seminare.	Pranešimas seminare, dalyvavimas diskusijose seminarų metu, egzaminas.
- gebės analizuoti ir kritiškai vertinti teritorijų planavimo dokumentus jų rengimo procesus, taip pat sprendinių įgyvendinimo įtaką kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugai.		

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. SAUGOMŲ TERITORIJŲ SAMPRATA									
0. Dėstomo dalyko struktūros, sando, mokymosi ir atsiskaitymo sistemos bei literatūros pristatymas.	1						1		
1.1. Saugomos teritorijos kaip kraštovarinės, planavimo ir vizualinės zonos. Teritorijos apsaugos ir naudojimo santykis. Gamtos ir kultūros apsaugos vienovė ir ypatumai.	3						3	1	Literatūros, mokslinių straipsnių ir vaizdo medžiagos analizė, pranešimas, diskusija
1.2. Saugomų teritorijų teisinė aplinka Tarptautinio ir nacionalinio reglamentavimo sistemos ir jų santykiai. Tarptautinis gamtos saugos reglamentavimas. Tarptautinis nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reglamentavimas. Veiklos reglamentavimas Lietuvos saugomose teritorijose	2						2	1	
1.3. Saugomų teritorijų klasifikavimas Esami klasifikavimo principai ir taksonomija. Rekomenduojama saugomų teritorijų klasifikacija: klasifikacinės kategorijos, klasifikaciniai tipai, tipologinės klasės ir rūšys. Tarptautinės saugomų teritorijų klasifikacijos formavimas.	6						6	1	
2. IŠŠŪKIAI IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI SAUGOMOSE TERITORIJOSE									
2.1. Metodologiniai saugomų teritorijų organizavimo klausimai Saugomų teritorijų sistemos formavimo ypatumai. Apsaugos ir santykis saugomose teritorijose. Saugomų teritorijų planavimo sistema.	2						2	1	Literatūros, mokslinių straipsnių ir vaizdo medžiagos analizė, pranešimas, diskusija
2.2. Saugomų teritorijų valdymo iššūkiai Saugomų teritorijų valdymo/priežiūros organizavimas. Saugomų teritorijų finansavimas. Saugomų teritorijų privatizavimo problema.	2						2	1	
2.3. Saugomų teritorijų vystymo, plėtros klausimai Naujų saugomų teritorijų poreikis. Naujų saugomų teritorijų paieškos algoritmai. Saugomų teritorijų ribų nustatymo kriterijai. Saugomų teritorijų ribų optimalumo problema.	3						3	1	
3. LIETUVOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ SISTEMA									
3.1. Lietuvos saugomų teritorijų tinklo raida Baltiškasis laikotarpis. Feodalinė Lietuva. Tarpukario Lietuva. Ankstyvasis ir vėlyvasis sovietinis laikotarpis. Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis	2							1	Privalomos ir papildomos literatūros bei kitų informacijos šaltinių paskaitos tema studijavimas, papildymai paskaitų
3.2. Lietuvos saugomų teritorijų tinklas Lietuvos saugomų teritorijų steigimo tikslai ir tinklo struktūra. Saugomų teritorijų tinklo dinamika.	2							1	

3.3. Konservacinio prioriteto saugomos teritorijos Lietuvoje: Rezervatai. Draustiniai. Gamtos ir kultūros paveldo objektai. Konservacinio prioriteto saugomų teritorijų tinklo vystymo aktualijos.	6							5	arba pranešimo tema, diskusija
3.4. Kompleksinės saugomos teritorijos Lietuvoje: Valstybiniai parkai. Valstybinių parkų tinklo vystymo aktualijos. Biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijos.	3							20	
3.5. Kitų kategorijų saugomos teritorijos Lietuvoje: Ekologinės ir atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijų išvystymas.	2							2	
3.6. Tarptautinės svarbos saugomos teritorijos Lietuvoje: Pasaulio paveldo teritorijos (UNESCO) Tarptautinės svarbos šlapžemės (Ramsar) Baltijos jūros saugomų teritorijų sistema (HELCOM) „Natura 2000“ teritorijų tinklo išvystymas	3							3 2	
4. SAUGOMOS TERITORIJOS PASAULYJE									
4.1. Saugomų teritorijų tinklo regioniniai ypatumai pasaulyje Saugomų teritorijų ypatumai žemynuose	2		1					1	Privalomos ir papildomos literatūros bei kitų informacijos šaltinių paskaitos tema studijavimas, papildymai paskaitų arba pranešimo tema, diskusija
4.2. Pasaulio saugomų teritorijų tinklas Saugomų teritorijų tinklo kiekybinė ir kokybinė dinamika. Pasaulio gamtos, kultūros ir mišraus paveldo apsauga. Karinių veiksmų įtaka saugomoms teritorijoms	3		1					5 1	
4.3. Nacionalinės saugomų teritorijų sistemos Europos šalyse Latvijos, Estijos, Lenkijos, Vokietijos ir Jungtinės Karalystės saugomų teritorijų sistemos pavyzdžiai	6							6 6	
Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas.								24	
<i>Iš viso</i>	48		16					64 69	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
PASTABA DĖL PRANEŠIMO SEMINARE: Studijuodamas Saugomų teritorijų dalyką studentas turi pristatyti pranešimą seminare. <u>Seminarų</u> temas pateikia dėstytojai, tačiau temas gali siūlyti ir studentai. Nepadarius teminio pranešimo seminare neleidžiama laikyti egzamino.			
Darbas auditorijoje seminarų metu (papildymai, dalyvavimas diskusijoje)	10	Semestro metu	Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,1 (10 % įvertinimo). Už kiekvieną papildymą ir pasisakymą diskusijoje duodama 2 balai, 10 balų surenkama už 5 papildymus arba pasisakymus diskusijoje.
Teminis pranešimas seminare	30	Iki paskutinės paskaitos	Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,3 (30%). Pasirinktos saugomos teritorijos arba jų grupės, arba atskirų šalių saugomų teritorijų sistemos pristatymas. Vertinimo kriterijai: <ul style="list-style-type: none"> Saugomos teritorijos išskirtinės vertės ir vertybių samprata (iki 3 balų) Teritorijos specialiojo planavimo dokumentai ir jų sprendinių įgyvendinimo lygis saugomoje teritorijoje (iki 2 balų) Teritorijoje egzistuojančios ekologinės, socialinės ir kt. problemos, pasiūlymai ir rekomendacijos joms spręsti (iki 3 balų)

			<ul style="list-style-type: none"> pranešimo pristatymo informatyvumas, vizualiniai sprendimai (iki 2 balų) <p>Neparengus ir nepristačius teminio pranešimo seminare neleidžiama laikyti egzamino.</p>
Egzaminas	60	Rudens sesija	<p>Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,6 (60%).</p> <p>Egzaminas raštu. Egzamino bilietą sudaro 2 atviri skirtingo sudėtingumo lygio klausimai ir 10 testo tipo klausimų paskaitų temomis. Atsakymai į kiekvieną klausimą vertinami atskirai, 1 klausimo vertė – 4 balai, antrojo – 5, testo – 1 balas.</p> <p>Vertinimo kriterijai:</p> <p>9-10 – Puikios arba labai geros žinios ir gebėjimai. Sugebama vertinti.</p> <p>8 – geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. Sugebama apibendrinti.</p> <p>7 – Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. Sugebama analizuoti.</p> <p>6 – Žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių klaidų. Sugebama taikyti žinias.</p> <p>5 – Žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus, daug klaidų. Sugebama suprasti.</p> <p>1-4 – Netenkinami minimalūs reikalavimai.</p>

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
GAMTINĖ DALIS				
Privalomoji literatūra				
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Baškytė R., Rasčius G., Kavaliauskas P., Tukačiauskas T.	2019	Lietuvos saugomos teritorijos (informacinis leidinys)	Vilnius: Lututė	https://vstt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/gamtosauginis-svietimas/leidiniai/gamtos-vertybiu-bukle-saugomose-teritorijose/
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	2020	Gamtos paveldo objektai. Tvarkymas	Vilnius: Problemų sprendimo centras	
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	2017 2018 2019 2021 2022 2023	Gamtos vertybių buklė saugomose teritorijose	Vilnius: Lututė audioteka.lt	
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Vykintas Vaitkevičius	2023	Baltų šventvietės prie saugomų teritorijų ištakų	Vilnius: Lututė	
Eidukevičienė M.	2013	Lietuvos gamtinė geografija	Klaipėdos universiteto leidykla	
Mierauskas P.	2012	Saugomų teritorijų politika ir valdymas	Vilnius: Baltijos kopija	
Lazdinis I., Rudzkiene V., Azbainis V.	2012	Saugomų ekosistemų vertinimas socialiniu – ekologiniu aspektu	Vilnius: Baltijos kopija	

Worboys L., Graeme Lockwood, Michael Kothari, Ashish Feary, Sue Pulsford, Ian	2015	Protected Governance Management	Area and	https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/33134
Papildomi informacijos ir duomenų šaltiniai internete				
Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras				www.stvk.lt
Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registras				www.kvr.kpd.lt
Lietuvos erdvinės informacijos portalas				www.geoportal.lt
Teritorijų planavimo dokumentų registras				http://www.tpdr.lt/
Pasaulio saugomų teritorijų duomenų bazė				https://www.protectedplanet.net/en